8.4. İdgam-ı Mütecaniseyn

Mütecaniseyn sözlükte “benzer veya aynı türden iki şey” anlamına gelir.

Mahreçleri bir, sıfatları farklı olan harflerin birincisi sakin, ikincisi harekeli olarak gelmesiyle birinci harfin ikinci harfe katılarak okunmasına idgam-ı mütecaniseyn denir.

Mahreçleri bir, sıfatları farklı olan bu harfler üç grupta toplanır:

1. ظ ذ ث

2. ط د ت

3. ب م

İdgam her bir grubun kendi içinde gerçekleşir. Sakin olan birinci harf, harekeli olan ikinci harfe katılarak şeddeli okunur.

Örnek: إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ

Bu örnekte;

- Birinci kelimenin sonunda cezimli se (ثْ) harfi vardır.
- İkinci kelimenin ilk harfi de harekeli zel (طَ) harfidir.
- Bu durumda mahreçleri aynı, sıfatları farklı olan harf gruplarından se (ت) ile zel (ط) harfleri bir araya geldiği için idgam-ı mütecaniseyn olur.
- Cezimli harf harekeli harfe katılarak şeddeli zel (إِذْ هَمَّطَّائِفَتَانِ) şeklinde okunur. Te (ت) sesi çıkarılmaz.

NOT EDELİM

م harfi ب harfinden önce gelirse, dudak ihvası (ihfa-i şefevî) olur.

عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

اِرْكَبْ مَعَنَا – اِذْ ظَلَمُوا – يَلْهَثْ ذٰلِكَ – اَثْقَلَتْ دَعَوَا اللّٰهَ – عَبَدْتُمْ – فَرَّطْتُمْ – وَدَّتْ طَائِفَةٌ

Yukarıda geçen idgam-ı mütecaniseynleri örnekteki gibi açıklayınız. Kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.